

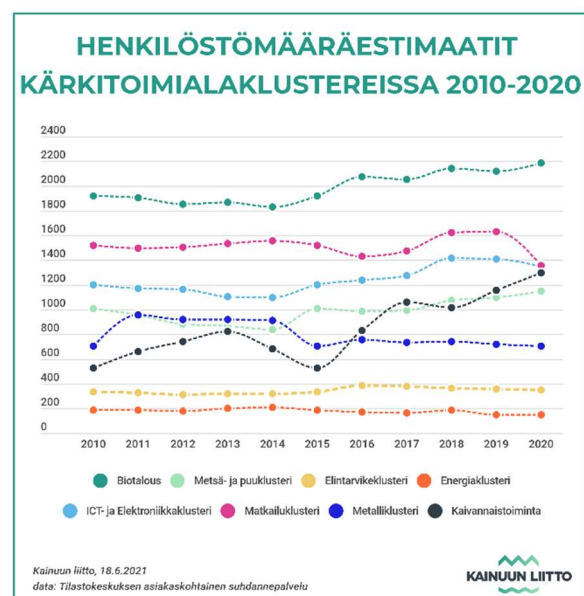
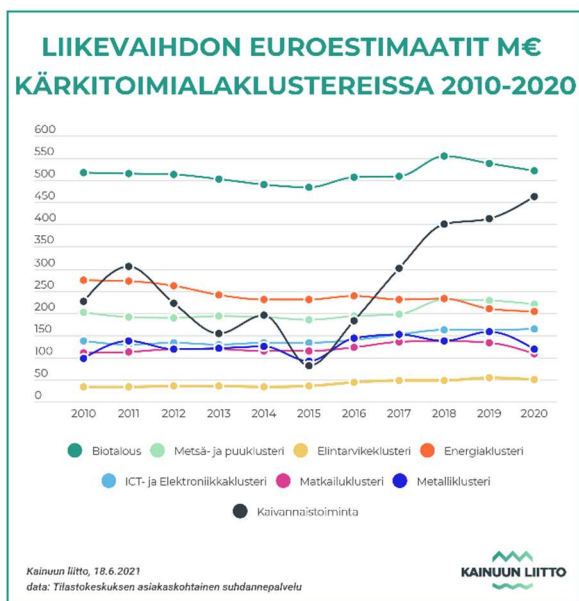
24.6.2021

Kainuun kärkitoimialojen suhdannekehitys 2020

Kainuun kärkitoimialojen suhdanteita seurataan Kainuun liitossa kaksi kertaa vuodessa liikevaihdon ja henkilöstömäärien osalta. Kainuun maakuntaohjelman mukaisia kärkitoimialoja ovat biotalous, kaivannaisala, teknologiateollisuus ja matkailu. Biotalouskokonaisuuteen kuuluvia metsä- ja puuklusteria, elintarvikeklusteria sekä energiaklusteria seurataan lisäksi erikseen. Teknologiateollisuus on jaettu ICT- ja elektroniikkaklusteriin ja metalliklusteriin. Tuoreimmat suhdannetiedot ulottuvat liikevaihdon osalta helmikuulle 2021 ja henkilöstömäärien osalta maaliskuulle 2021 saakka. Suhdannetiedot tuottaa Tilastokeskuksen asiakaskohtainen suhdannepalvelu.

Kaivannaisalan kasvu jatkuu, myös ICT- ja elektroniikka plussalla. Metalli- ja matkailuklusterissa suurimmat pudotukset

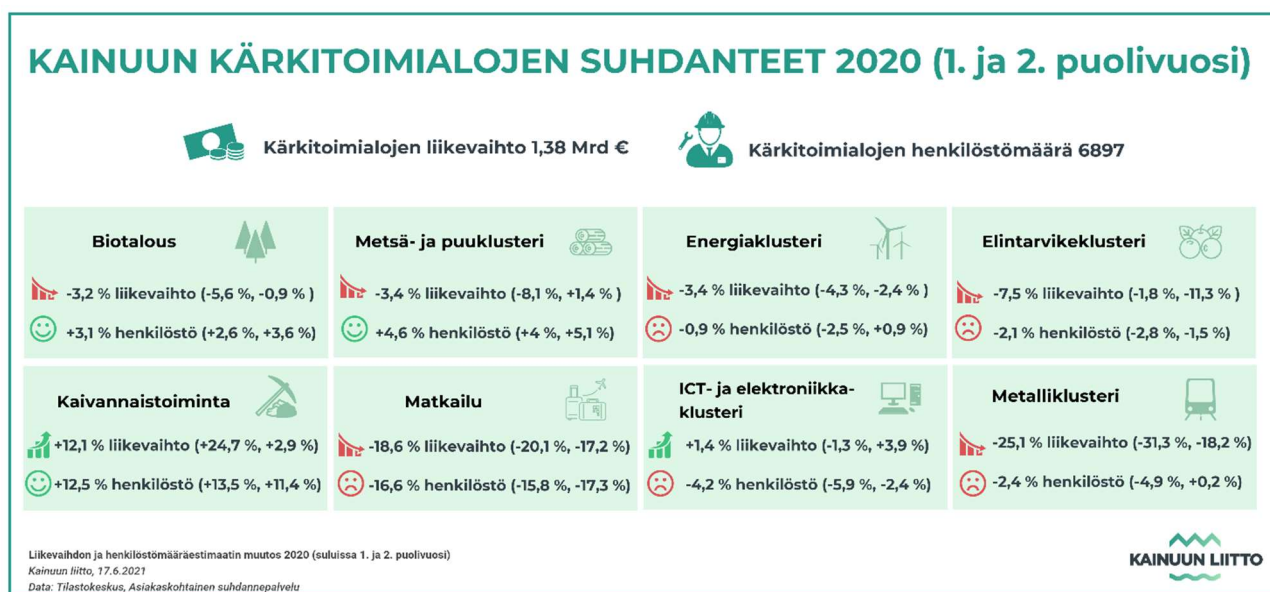
Kainuun kärkitoimialojen liikevaihto vuonna 2020 oli noin 1,38 miljardia euroa. Vuodesta 2019 kärkialojen liikevaihto laski noin 30 miljoonaa euroa. Tästä laskusta koronan kurittaman matkailuklusterin osuus oli yli 83 prosenttia (n. 25 M€). Kärkitoimialojen henkilöstömäärä vuonna 2020 oli lähes 6 900. Henkilöstön määrä väheni 135 henkilöllä vuodesta 2019 (**kuva 1.**)

Kuva 1. Liikevaihdon ja henkilöstömäärien kehitys Kainuun kärkitoimialoilla 2010-2020.

Vuonna 2020 koronapandemian vaikutukset eivät ulottuneet kaivannaisalaan (**kuva 2**). Kaivannaisklusterin **liikevaihto** kasvoi vuositasolla yhteensä 12,1 prosenttia verrattuna edelliseen vuoteen. Kehitys oli positiivista vuonna 2020 myös ICT- ja elektroniikkaklusterissa, jossa liikevaihto kasvoi 1,4 prosenttia vuodentakaisesta. Muilla toimialaklustereilla kehitys oli laskevaa. Eniten liikevaihto laski metalli- ja matkailuklustereissa. Metalliklusterin liikevaihto laski 25,1 prosenttia ja matkailuklusterin 18,6 prosenttia. Elintarvikeklusterin liikevaihto laski 7,5 prosenttia, energiaklusterin 3,4 prosenttia, metsä- ja puuklusterin 3,4 prosenttia ja biotalouden 3,2 prosenttia.

Henkilöstömäärä kasvoi kolmella kärkitoimialalla vuonna 2020. Eniten kasvua oli kaivannaistoiminnassa; 12,5 prosenttia verrattuna edelliseen vuoteen. Metsä- ja puuklusterin henkilöstömäärä kasvoi yhteensä 4,6 prosenttia ja biotalouden kokonaisuudessaan 3,1 prosenttia verrattuna edelliseen vuoteen. Muilla toimialoilla kehitys oli laskevaa. Kaikkein eniten laski matkailuklusterin henkilöstömäärät; 16,6 prosenttia vuotta aiemmasta. ICT- ja elektroniikkaklusterissa henkilöstömäärä väheni 4,2 prosenttia, metalliklusterissa 2,4 prosenttia, elintarvikeklusterissa 2,1 prosenttia ja energiaklusterissa 0,9 prosenttia verrattuna edelliseen vuoteen.

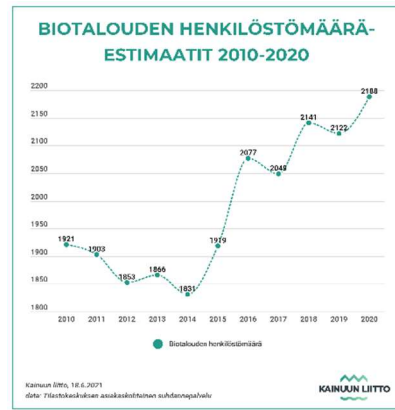
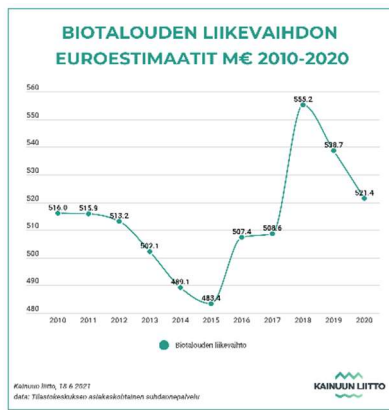
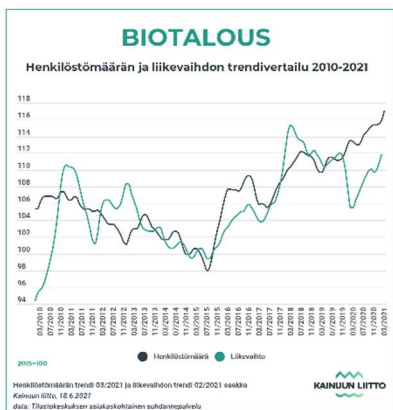
Kuva 2. Kainuun kärkitoimialojen suhdanteet vuonna 2020. Suluissa 1. vuosipuolikkaan muutokset ja 2. vuosipuolikkaan muutokset.

Biotalouden liikevaihto laski, henkilöstömäärät nousussa

Biotalouden liikevaihdon kehitys oli laskusuuntaista vuoden 2019 aikana. Koko vuonna toimialan liikevaihto laski Kainuussa yhteensä 3 prosenttia verrattuna vuotta aiempaan. Liikevaihto laski myös vuonna 2020 ollen 521,4 miljoonaa euroa. Liikevaihto on tullut hieman alaspäin vuoden 2018 huippuvuodesta. Tammi-kesäkuussa 2020 liikevaihto laski 5,6 prosenttia ja heinä-joulukuussa 0,9 prosenttia. Biotalouden liikevaihto laski vuonna 2020 yhteensä 3,2 prosenttia vuodentakaisesta. Vuoden 2021 tammikuussa biotalouden liikevaihto laski vielä 6,6 prosenttia, mutta kasvoi helmikuussa 24,5 prosenttia edelliseen vuoteen verrattuna.

Biotaloushenkilöstömäärä laski vuoden 2019 aikana yhteensä 0,9 prosenttia verrattuna edelliseen vuoteen. Vuonna 2020 henkilöstömäärä lähti kasvuun ja oli 2 188. Vuoden 2020 tammi-kesäkuussa henkilöstömäärä kasvoi 2,6 prosenttia ja heinä-joulukuussa 3,6 prosenttia vuodentakaisesta. Biotaloushenkilöstömäärä kasvoi yhteensä 3,1 prosenttia vuonna 2020. Kuluvaan vuoden ensimmäisellä neljänneksellä henkilöstömäärä kasvoi 1,5 prosenttia edellisvuodesta.

Biotaloushenkilöstön suhdanteiden odotetaan olevan nousujohteisia vuonna 2021.

Metsä- ja puuklusterissa odotettavissa kovaa kasvua

Kainuun metsä- ja puuklusterin liikevaihto laski vuonna 2019 1,0 prosenttia verrattuna edelliseen vuoteen. Vuoden 2020 tammi-kesäkuussa liikevaihto laski 8,1 prosenttia edellisestä vuodesta, mutta kääntyi kasvuun vuoden toisella puoliskolla. Heinä-joulukuussa liikevaihto kasvoi 1,4 prosenttia vuodentakaisesta. Koko vuonna 2020 liikevaihto laski yhteensä 3,4 prosenttia verrattuna edelliseen vuoteen. Vuonna 2020 metsä- ja puuklusterin liikevaihto oli 221 miljoonaa euroa. Vuoden 2021 tammikuussa liikevaihto laski vielä 9,1 prosenttia. Vuoden 2021 helmikuussa metsä- ja puuklusterin liikevaihto ampaisi nousuun ja kasvoi 38,9 prosenttia verrattuna vuoden 2020 helmikuuhun.

Metsä- ja puuklusterin henkilöstömäärä kasvoi vuonna 2019 yhteensä 2,2 prosenttia vuotta aiempaan verrattuna. Toimialan henkilöstömäärän kehitys jatkoi kasvuaan vuonna 2020 ja nousi 1145 henkilöön. Vuoden 2020 ensimmäisellä vuosipuoliskolla toimialan henkilöstömäärä kasvoi 4,0 prosenttia ja toisella vuosipuoliskolla 5,1 prosenttia verrattuna edellisen vuoden vastaaviin ajankohtiin. Vuonna 2020 henkilöstömäärä kasvoi yhteensä 4,6 prosenttia vuodentakaisesta. Kuluvaan vuoden ensimmäisellä neljänneksellä metsä- ja puuklusterin henkilöstömäärä kasvoi 1,1 prosenttia vuotta aiemmasta.

Metsä- ja puuklusterin trendit jatkuvat kasvusuuntaisina vuonna 2021. Metsäsektorin suhdannetiedotteen (2021) mukaan maailmantalouden elpymisen ja pandemian väistyminen lisäävät metsäteollisuustuotteiden tuotanto- ja vientimääriä. Useiden tuotteiden vientihinnat nousevat reilusti. Teollisuuspuun hyvä kysyntä nostaa myös kantohintoja vuonna 2021. Sahatavaran kysyntä on vain kasvanut korona-aikana. Kasvu on yllättänyt sahatavaran tuottajat, ja havusahatavaran hinta on noussut maailmanlaajuisesti. Suomen sahatavaran vienti sekä tuotanto kasvavat tänä vuonna. Markkinoilla on jopa ylikuumentumisen riski.

Rakentamisen kasvu Euroopassa nostaa havuvanerin tuotantoa ja vientiä. Puukerrostalojen rakentaminen Kainuussa on kovassa nosteessa. Havutukkien kantohinnat nousevat reippaasti ja tukin hakkuut kasvavat tänä vuonna. Turvetta korvataan lämpö- ja voimalaitoksissa metsähakkeella ja sen käyttömäärä kasvaa.

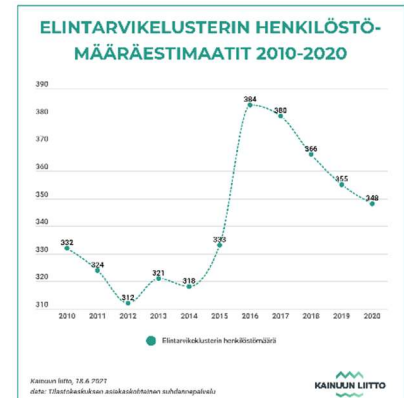
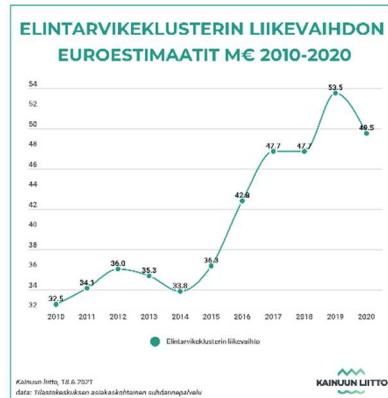

Elintarvikeklusteri ollut laskussa, piristyminen voi olla hidasta

Kainuun elintarvikeklusterin liikevaihto kasvoi 12,1 prosenttia vuonna 2019 verrattuna edelliseen vuoteen. Vuoden 2020 alkupuolella tammi-kesäkuussa elintarvikeklusterin liikevaihto laski 1,8 prosenttia verrattuna edelliseen vuoteen ja vuoden loppupuolella toimialan liikevaihto laski 11,3 prosenttia vuodentakaisesta. Koko vuonna 2020 toimialan liikevaihto laski yhteensä 7,5 prosenttia ollen 49,5 miljoonaa euroa. Vuoden 2021 tammikuussa liikevaihto laski 13,9 prosenttia ja helmikuussa laskua kertyi 5,0 prosenttia vuodentakaisesta.

Elintarvikeklusterin henkilöstömäärän kehitys oli laskusuuntaista vuonna 2019. Henkilöstömäärä väheni vuoden 2019 aikana yhteensä 2,9 prosenttia vuotta aiempaan verrattuna. Henkilöstömäärän kehitys jatkui laskusuuntaisena myös vuoden 2020 puolella. Tammi-kesäkuussa 2020 henkilöstömäärä laski 2,8 prosenttia ja heinä-joulukuussa 1,5 prosenttia. Vuoden 2020 aikana toimialan henkilöstömäärä väheni yhteensä 2,1 prosenttia verrattuna edelliseen vuoteen. Henkilöstömääräestimaatti oli 348 henkilöä. Vuoden 2021 ensimmäisellä neljänneksellä henkilöstömäärä laski 2,7 prosenttia vuodentakaisesta.

Elintarviketeollisuuden talouskatsauksen (2021) mukaan kevään aikana muilla teollisuuden aloilla nähty piristyminen ei näy elintarviketeollisuudessa koko Suomen tasolla. Elintarviketeollisuudella on vahva yhteys matkailu- ja ravitsemisalaan, joten vasta matkustamisen avautuminen palauttaa elintarviketeollisuuden normaalimmaksi. Myös elintarvikeviennin nousutrendissä näkyy hiipumista. Kainuussa on kuitenkin nähtävillä liikevaihdon trendissä kasvua.

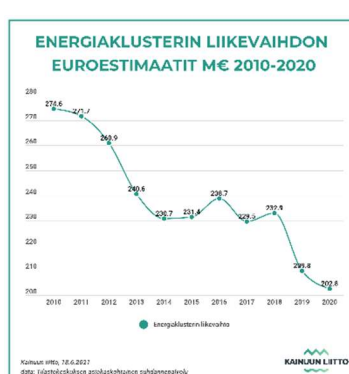
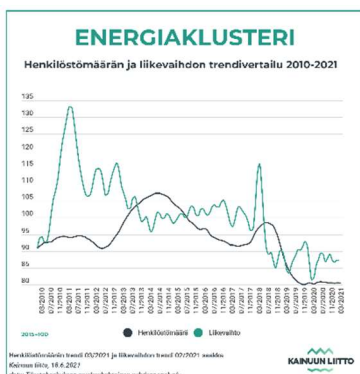

Energiaklusterissa edelleen laskua

Kainuun energiaklusterin liikevaihto laski vuoden 2019 aikana yhteensä 9,9 prosenttia vuotta aiemmasta. Vuonna 2020 energiaklusterin toimialan liikevaihdon kehitys oli myös laskusuuntaista. Ensimmäisellä vuosipuoliskolla laskua kertyi 4,3 prosenttia ja toisella 2,4 prosenttia vuodentakaisesta. Koko vuonna 2020 energiaklusterin liikevaihto supistui yhteensä 3,4 prosenttia. Vuoden 2020 liikevaihto oli 202,8 miljoonaa euroa. Vuoden 2021 tammikuussa liikevaihto laski vielä 3,7 prosenttia, mutta kasvoi helmikuussa 15,9 prosenttia verrattuna edellisen vuoden ajankohtiin.

Energiaklusterin henkilöstömäärä laski vuoden 2019 aikana yhteensä 20 prosenttia edellisestä vuodesta. Vuoden 2020 tammi-kesäkuussa henkilöstömäärä laski 2,5 prosenttia ja heinä-joulukuussa kasvoi 0,9 prosenttia vuoteen 2019 verrattuna. Koko vuonna energiaklusterin toimialan henkilöstömäärä laski yhteensä 0,9 prosenttia verrattuna edelliseen vuoteen. Henkilöstömääräestimaatti on 147 henkilöä. Kuluvan vuoden ensimmäisellä neljänneksellä henkilöstömäärä kasvoi 2,0 prosenttia vuodentakaisesta.

Uusiutuvan energian näkymien (2021) mukaan uusiutuvan energian kulutus oli Suomessa suurempaa kuin fossiilisten polttoaineiden kulutus yhteensä vuonna 2020. Energian kokonaiskulutus laski kuusi prosenttia ja polttamalla tuotetun energian määrä väheni. Vesi-, tuuli- ja aurinkovoiman tuotanto sen sijaan lisääntyi. Lähivuosina tuulivoimaan ollaan investoimassa ennätyskäsillä. Kainuussa on tavoitteena saada 330 uutta teollisen kokoluokan tuulivoimalaa vuoteen 2035 mennessä.

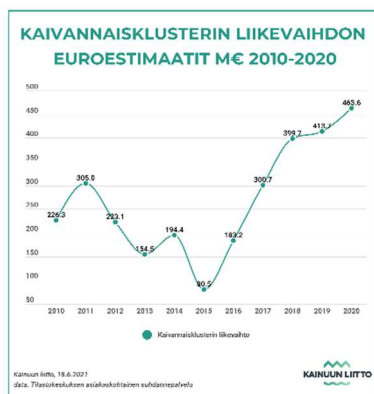
Kaivannaistoiminta ainoa kärkitoimiala, jossa sekä liikevaihto että henkilöstömäärät kasvoivat

Kaivannaistoiminnan liikevaihto kasvoi Kainuussa yhteensä 3,5 prosenttia vuonna 2019. Kehitys jatkui hyvänä myös vuonna 2020. Vuoden 2020 ensimmäisellä vuosipuoliskolla liikevaihto kasvoi 24,7 prosenttia vuotta aiemmasta. Vuoden 2020 loppupuolella toimialan liikevaihto kasvoi 2,9 prosenttia. Vuoden 2020 aikana toimialan liikevaihto kasvoi yhteensä 12,1 prosenttia. Kaivannaisalan liikevaihto oli 463,6 miljoonaa euroa vuonna 2020. Kaivannaistoiminnan liikevaihto on vuodesta 2015 kasvanut 476 prosenttia. Vuoden 2021 puolella liikevaihto laski edellisen vuoden samoista ajankohdista. Tammikuussa liikevaihto laski 15,4 prosenttia ja helmikuussa 3,2 prosenttia.

Kaivannaistoiminnan henkilöstömäärä kasvoi vuonna 2019 yhteensä 14,1 prosenttia. Liikevaihdon tapaan myös henkilöstömäärä oli kasvussa vuonna 2020. Vuoden 2020 tammikuussa henkilöstömäärä kasvoi 13,5 prosenttia ja heinä-joulukuussa 11,4 prosenttia vuotta aiemmasta. Vuonna 2020 henkilöstömäärä kasvoi yhteensä 12,5 prosenttia vuodentakaisesta. Henkilöstömääräestimaatti oli 1 300 henkilöä vuonna 2020. Se on lähes 780 henkilöä enemmän kuin vuonna 2015. Vuoden 2021 ensimmäisellä neljänneksellä henkilöstömäärä kasvoi yhteensä 14,3 prosenttia vuodesta 2020.

Kaivosalan näkymien (2021) mukaan koronan vaikutukset kaivannaisalaan ovat olleet varsin vähäisiä. Kaivostoimintaan on investoitu voimakkaasti viime vuosien aikana. Kaivostoimintaa palvelevan yritysten liikevaihto on kehittynyt myönteisesti viimeiset viisi vuotta. Toimintaa on tukenut kaivostoiminnan vahva kasvu ja teollisuuden myönteinen kehitys. Kaivostoiminnan liikevaihdon kehitys on ollut valtakunnan tasolla viimeisen kahden vuoden aikana epätasaista. Liikevaihdon kehitykseen vaikuttaa raaka-aineiden globaali hintakehitys ja louhinnan määrä.

Metallimalmien louhinnasta 51 % koko Suomen määrästä louhitaan Terrafamen kaivoksella Kainuussa. Sinkkimalmien ja -rikasteiden vienti nousi ennätykseensä vuonna 2020. Terrafamen akkukemikaalitehdas on käynnistymässä vuoden 2021 kesän aikana. Kaivannaisalan suhdanteet näyttävät edelleen kasvusuuntaisilta ja koko kaivannaisalan kehitys positiiviselta.

Matkailuklusteri koronan ryöpytyksessä, elpyminen tapahtunee nopeasti

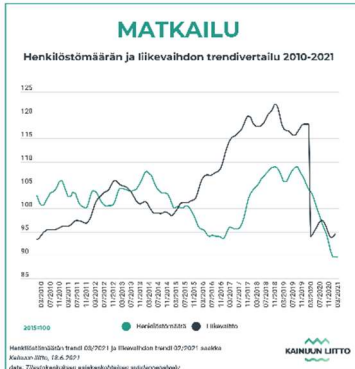
Kainuun matkailuklusterin liikevaihto laski vuonna 2019 yhteensä 2,9 prosenttia vuodentakaisesta. Vuonna 2020 koronapandemia vaikutti rajuimmin matkailusektoriin ja romahdutti matkailuklusterin liikevaihdon. Tammi-kesäkuussa 2020 liikevaihto laski 20,1 prosenttia ja heinä-joulukuussa 17,2 prosenttia. Yhteensä liikevaihto laski 18,6 prosenttia vuonna 2020. Liikevaihtoestimaatti oli 108,8 miljoonaa euroa vuonna 2020, mikä on lähes 25 miljoonaa vähemmän kuin edellisvuonna. Vuoden 2021 tammikuussa liikevaihto laski 20,8 prosenttia ja helmikuussa 21,7 prosenttia vuodentakaisesta.

Matkailuklusterin henkilöstömäärä kasvoi hieman vuonna 2019. Kasvua kertyi 0,2 prosenttia vuodentakaisesta. Vuoden 2020 ensimmäisellä vuosipuoliskolla henkilöstömäärä laski 15,8 prosenttia ja toisella vuosipuoliskolla 17,3 prosenttia vuotta aiemmasta. Vuoden 2020 aikana henkilöstömäärä laski yhteensä 16,6 prosenttia vuotta aiemmasta. Matkailuklusterin henkilöstömääräestimaatti oli 1 357, mikä on lähes 270 henkilöä vähemmän kuin edellisvuonna. Vuoden 2021 ensimmäisellä neljänneksellä henkilöstömäärä laski 15,1 prosenttia vuodentakaisesta.

Koronapandemiaa pysäytti kasvavan, lähes 16 miljardin euron matkailun toimialan Suomessa. Koronapandemian vuoksi yöpymiset Suomen majoitusliikkeissä laskivat vuonna 2020 vuoden 1995 tasolle. Kotimaisten matkailijoiden yöpymisten määrä väheni 25 prosenttia ja ulkomaisten matkailijoiden 68 prosenttia edellisvuodesta. Kainuussa kotimaiset yöpymiset vähenivät vain 8 prosenttia ja ulkomaisten yöpymiset 54 prosenttia. Lentomatkustajien määrä romahti Kajaanin lentoasemalla reilusta 87 000 alle 17 500.

Matkailualan näkymien (2021) mukaan matkailuyritysten ahdinko on koronapandemian seurauksena jatkunut myös alkuvuonna 2021 ja yritykset ovat arvioineet liikevaihtokehityksen olevan edellisvuotta heikompaa. Tutkimusten mukaan kuluttajien luottamus ja matkustushalukkuus ovat kuitenkin pysyneet hyvällä tasolla. Ennakoarvioiden mukaan matkailu elpyy nopeasti, kunhan matkustusrajoituksia aletaan purkaa.

Vuoden 2020 kotimaan matkailuilmioita olivat mökkeily ja retkeily kansallispuistoissa. Yöpymisten määrä kotimaan mökkimatkoilla kaksinkertaistui vuoteen 2019 verrattuna. Mökki- ja luontomatkailu jatkaneet suosiotaan myös tänä vuonna. Osaltaan ilmiötä vauhdittaa myös voimakkaasti yleistynyt etätyöskentely.

Teknoliateollisuus elpyy nopeasti

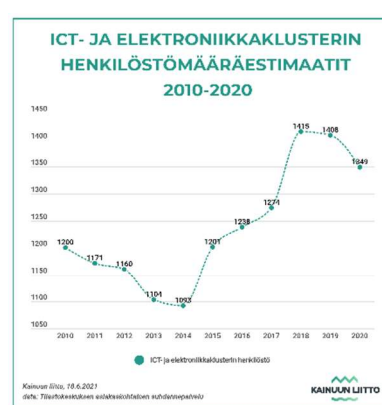
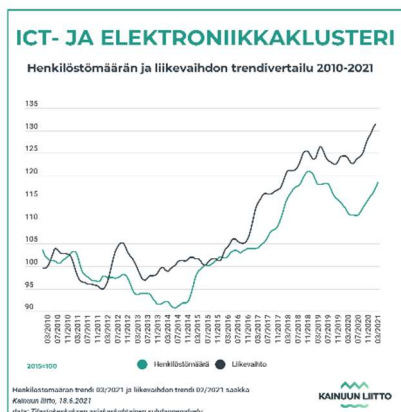
Teknoliateollisuuden suhdannenäkymien (2021) mukaan teknoliateollisuuden liikevaihto kasvoi Suomessa yhden prosentin vuonna 2020. Vuoden 2021 aikana teknoliateollisuuden tilauksissa on ollut merkittävää kasvua ja liikevaihto kääntynyt kasvuun. Korona-aikana patoutunut kysyntä on purkautunut ja synnyttänyt teollisuudessa jopa jonkinasteista ylikuumenemista.

ICT- ja elektroniikkaklusterin liikevaihto kasvoi

Kainuun ICT- ja elektroniikkaklusterin liikevaihto laski vuonna 2019. Laskua kertyi 0,3 prosenttia vuoteen 2018 verrattuna. Tammi-kesäkuussa 2020 liikevaihto laski 1,3 prosenttia vuotta aiemmasta, mutta kääntyi kasvuun toisella puoliskolla. Vuoden 2020 heinä-joulukuussa klusterin liikevaihto kasvoi 3,9 prosenttia edellisestä vuodesta. Koko vuonna toimialan liikevaihto kasvoi yhteensä 1,4 prosenttia verrattuna edelliseen vuoteen. Vuoden 2020 liikevaihto oli 164,3 miljoonaa euroa. Vuoden 2021 tammikuussa liikevaihto kasvoi 3,8 prosenttia ja helmikuussa 9,6 prosenttia.

ICT- ja elektroniikkaklusterin henkilöstömäärä laski 0,5 prosenttia vuonna 2019. Toimialan henkilöstömäärän supistui myös vuonna 2020. Vuoden 2020 tammi-kesäkuussa toimialan henkilöstömäärä väheni 5,9 prosenttia ja heinä-joulukuussa 2,4 prosenttia verrattuna edellisen vuoden vastaaviin ajanjaksoihin. Vuoden 2020 aikana toimialan henkilöstömäärä väheni yhteensä 4,2 prosenttia vuotta aiemmasta. Henkilöstömääräestimaatti oli 1 349 vuonna 2020. Vuoden 2021 ensimmäisellä neljänneksellä henkilöstömäärä kasvoi 4,6 prosenttia.

Erityisesti ICT-ala on jopa hyötynyt korona-ajasta ja suhdanteet näyttävät lupaavilta.

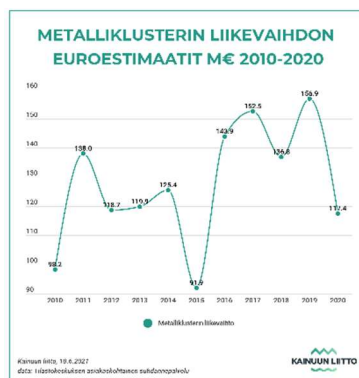
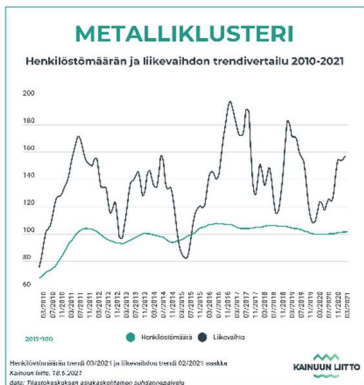

Metalliklusterin liikevaihto romahti vuonna 2020 - Vuoden 2021 alku ampaisi kovaan kasvuun

Kainuun metalliklusterin liikevaihto kasvoi vuonna 2019 yhteensä 14,7 prosenttia verrattuna edelliseen vuoteen. Metalliklusterin liikevaihdon kehitys kääntyi reiluun laskuun vuonna 2020. Tammi-kesäkuussa 2020 toimialan liikevaihto laski Kainuussa yhteensä 31,3 prosenttia. Heinä-joulukuussa 2020 metalliklusterin liikevaihto väheni 18,2 prosenttia. Vuositasoa tarkasteltaessa toimialan liikevaihto laski vuonna 2020 yhteensä 25,1 prosenttia. Liikevaihto vuonna 2020 estimaatin mukaan oli 117,4 miljoonaa euroa. Metalliklusterin liikevaihto kehittyi

positiivisesti vuoden 2021 alussa. Tammikuussa liikevaihto kasvoi huimat 75,0 prosenttia ja helmikuussa 18,1 prosenttia vuodesta 2020. Metallialalle tyypillinen kova suhdannevaihtelu näkyy luvuissa.

Metalliklusterin henkilöstömäärä laski vuonna 2019 yhteensä 2,9 prosenttia vuotta aiempaan verrattuna. Vuoden 2020 alkupuolella tammi-kesäkuussa toimialan henkilöstömäärä laski 4,9 prosenttia. Vuoden 2020 jälkimmäisellä vuosipuoliskolla toimialan henkilöstömäärä puolestaan kasvoi 0,2 prosenttia vuotta aiemmasta. Vuonna 2020 metalliklusterin henkilöstömäärä laski yhteensä 2,4 prosenttia. Henkilöstömäärä oli 703 vuonna 2020. Vuoden 2021 tammi-maaliskuussa metalliklusterin henkilöstömäärä kasvoi 3,0 prosenttia vuotta aiemmasta.

Talouden ja työllisyyden näkymät

Suomen pankin Suomen talouden ennusteen mukaan pandemian helpottuminen vauhdittaa talouskasvua laaja-alaisesti. Kotitalouksien kulutus lisääntyy vahvan kuluttajien luottamuksen ja patoutuneen kysynnän purkautumisen vuoksi. Suomen vienti palautuu nopeasti ja myös investoinnit tukevat talouskasvua. Ennusteen mukaan Suomen talous kasvaa 2,9 % vuonna 2021 ja 3,0 % vuonna 2022. Nopea kasvu jää kuitenkin väliaikaiseksi. Vuonna 2023 BKT:n kasvu hidastuu 1,3 prosenttiin, mikä heijastaa ikääntyvän talouden vaikeita pidemmän aikavälin kasvuedellytyksiä.

Kainuussa on hyvä työllisyystilanne ja työvoiman kysyntä on korkealla tasolla. Kainuun työttömyys on pienentynyt toukokuussa 32 prosenttia viime toukokuuhun verrattuna, jolloin koronan vaikutukset iskivät kunnolla päälle. Vuoteen 2019 verrattuna työttömyys on kasvanut 5 prosenttia. Työttömyysaste on nyt Kainuussa 10,4 prosenttia (koko maa 11,4 %).

Monilla aloilla on ollut pitkään työvoimapula ja useisiin tehtäviin on vähemmän tai vain hieman enemmän työttömiä työnhakijoita kuin avoimia paikkoja on tarjolla. Rekrytointiongelmien on arvioitu olevan vaikeimmat. Rekrytointiongelmia koki 56 prosenttia työnantajista vuonna 2020. Toukokuussa 2021 uusia avoimia paikkoja oli Kainuussa ennätyskelliset 1326. Rekrytointiongelmien ei juuri helpottuneet edes koronan takia. Tilanteen ennustetaan jatkuvan samanlaisena, jolloin rekrytointiongelmiin ei ole luvassa kovin äkkiä helpotusta.

Seuraava suhdannepäivitys julkaistaan joulukuussa 2021.

Taustatiedot ja käsitteet

Asiakaskohtaisen suhdannepalvelun tuottamat kuukausitason indeksit mittaavat tarkasteltavan muuttujan **muutosta** suhteutettuna perusvuoden tasoon. Indeksisarjoissa käytetään perusvuotta 2015 (2015=100). Tilaston lähdeaineistona on verohallinnon kausiveroaineisto (kokonaisaineisto), jonka lisäksi hyödynnetään Tilastokeskuksen omaa kuukausittaista suoraa tiedonkeruuta sekä vuositilastoja.

Indeksien laskenta perustuu muutosestimointiin ja laskennassa käytetään ns. paneelimenetelmää. Menetelmässä vertaillaan tarkasteltavan kuukauden ja edellisen vuoden vastaavan kuukauden vertailukelpoisia havaintoja huomioimalla muun muassa yritysjärjestelyt ja kirjanpitoon liittyvät raportointikäytännön muutokset. Aineisto kattaa myös aloittaneet ja lopettaneet yritykset.

Alkuperäinen indeksi sisältää kaiken kuukausittaisen vaihtelun toimialalla. Alkuperäisen indeksin lisäksi lasketaan myös kausitasoitettut ja trendisarjat.

Kausitasoitettu sarjasta on poistettu vuoden sisäinen systemaattinen vaihtelu. Kausivaihtelun aiheuttaa usein jokin ei-taloudellinen ilmiö, kuten säätilojen ja vuodenaikojen vaihtelu ja ihmisten toimintatavat.

Trendisarja kuvaa kehityksen suuntaa pidemmällä aikavälillä. Trendin loppupään tulkinnessa on hyvä noudattaa harkintaa, sillä trendikuvaajan loppuosa muuttuu usein tulevien kuukausitietojen päivittämisen jälkeen. Trendin rinnalla kannattaa tutkia myös alkuperäisen indeksin käyttäytymistä. Trendikuvaaja soveltuu hyvin myös eri toimialojen sekä alueiden väliseen vertailuun.

Muutosprosentit on laskettu alkuperäisestä indeksisarjasta ja ne vertaavat tarkasteltavan ajanjakson kehitystä aina edellisen vuoden vastaavaan ajanjaksoon. Esimerkiksi tammikuuta 2011 verrataan tammikuuhun 2010. Neljännes-, puolivuosi- ja vuosimuutosprosentit lasketaan vertaamalla alkuperäisen indeksisarjan halutun ajanjakson indeksipistelukujen summaa edellisen vuoden vastaavaan summaan.

Yritysten ja toimipaikkojen kuukausittaisissa kertymässä on mukana ne aineiston yritykset tai toimipaikat, jotka ovat tarkasteltavasta muuttujasta riippuen tuottaneet liikevaihtoa, maksaneet palkkoja tai joilla on ollut kokopäivätyöllisiä. Aineiston uusimpien kuukausien lukumäärätiedolla voi arvioida aineiston kertymistä. Viralliset yritysten ja toimipaikkojen vuositasoiset lukumäärät tuottaa Tilastokeskuksen yritysrekisteri. Yritysrekisterin vuositasoiset lukumäärätiedot sisältyvät myös rakennetietoihin.

Muuttujat

Liikevaihto lasketaan ilman arvonlisäveroa. Kuvattava liikevaihto voi sisältää joitakin tuloslaskelman liikevaihtoon kuulumattomia eriä, kuten käyttöomaisuuserien myyntejä, muita tuottoja, satunnaisia eriä, käänteisesti verovelvollisia ostoja, tuotteiden omaa käyttöä ja agentuurien myyntiä. Poikkeukselliset erät poistetaan laskennasta.

Henkilöstömäärä-indikaattorilla tarkoitetaan yritysten kokopäivä-työllisten määrää kalenterikuukauden aikana. Esimerkiksi kaksi puolipäiväistä työntekijää vastaa yhtä kokopäivätyöllistä. Henkilöstömääräindikaattori tuotetaan yritysrekisterin kahden vuoden takaisesta henkilöstömäärätiedosta sekä ansiotason muutoksesta puhdistetun palkkasummakehityksen perusteella. Yrittäjien henkilöstömäärä

estimoidaan liikevaihdon kehityksen perusteella. Yrityksille, joilta ei ole kahden vuoden takaista henkilötietoa, lasketaan henkilöstömäärä jakamalla yrityksen palkkasumma toimialan keskipalkalla.

Lisätietoja:

Henna Sormunen

Erytisasiantuntija

Kainuun liitto

henna.sormunen@kainuunliitto.fi

p. +358444100733

Lisätietoja laskennan tuloksista ja suhdannepalvelusta:

Tilastokeskuksen suhdannepalvelu palvelut.suhdanne@tilastokeskus.fi

